

Izcilības balva kultūrā 2017

Laureāti

Dizaina birojs H2E

Dizaina birojam H2E ir izcili panākumi dizaina jomā Latvijā un ārvalstīs, ko apliecina virkne iegūto nacionālo balvu un arī apbalvojumi starptautiskos, profesionāli prestižos dizaina konkursos pasaulē.

Dizaina birojs H2E, kas specializējas grafikas dizaina un izstāžu ekspozīciju dizaina jomā, pēdējos gados ir realizējuši vairākas izcilas izstāžu ekspozīcijas dažādos Latvijas muzejos: Raiņa un Aspazijas vasarnīcā Jūrmalā (2016), Raiņa un Aspazijas mājā Rīgā (2016), Raiņa muzejā *Tadenava* (2016), Dizaina ekspozīciju Latvijas Kara muzejā (2016) veltītu Pirmā pasaules kara tēmai, kā arī Rīgas Motormuzeja ekspozīciju (2016). Minētās ekspozīcijas apliecina, ka H2E sniegums veido saturiski un vizuāli augstvērtīgu ieguldījumu Latvijas muzeju ekspozīciju kopainā un atstāj paliekošas zīmes Latvijas kultūras telpā.

Dizaina biroja H2E veidotā ekspozīcija “10 lietu stāsti par cilvēku un varu” Stūra mājā ieguvusi vairākus starptautiskus apbalvojumus, izturot milzīgu profesionālu konkurenci un apliecinot H2E kā pasaules līmeņa meistarus. Apbalvotā ekspozīcija atklāja attiecības starp cilvēku un varu vēsturiski nozīmīgā 20. gadsimta kontekstā. Galvenie “stāstnieki” bija desmit autentiski muzeja priekšmeti, kuri mijiedarbībā ar desmit telpām un desmit stāstiem radīja emocionāli piesātinātu ceļojumu pagātnē. Katras telpas individuālā dramaturģija – autentiski priekšmeti, video, audio un apgaismojums – radīja vienotu emocionālā stāsta līniju.

Dizaina biroja H2E pēdējo gadu darbu klāstā ierindojami arī vairāki nozīmīgi grafikas dizaina darbi, kas ar savu vizuālo valodu uzskatāmi par izcilas grafikas dizaina kultūru piemēriem valsts pārvaldībā: piemēram, Latvijas Republikas Satversmes izdevums latviešu un angļu valodā (2017) un Valsts pārvaldes iestāžu vienotā vizuālā identitāte (2014).

Dizaina birojs H2E šobrīd ir vienīgais dizaina birojs Latvijā, kurš pēdējo trīs gadu laikā saņēmis vairākas prestižas starptautiskas dizaina balvas – tādas kā *Red Dot Design Award*, *iF Design Award*, *SEGD Global Design Awards*, kā arī *German Design Award 2018*, turklāt vairākas no tām ir saņemtas atkārtoti, tādējādi ar saviem starptautiskiem panākumiem sniedzot būtisku ieguldījumu Latvijas valsts tēla un reputācijas veidošanā.

H2E realizētie nozīmīgākie darbi un saņemtie apbalvojumi (2014 -2017):

- Ekspozīcija *10 lietu stāsti par cilvēku un varu* (2014; prestižā starptautiskā dizaina balva *Red Dot Award: Communication Design 2016* kategorijā *Telpiskā komunikācija*; *SEGD Starptautiskā dizaina balva Merit award 2015* kategorijā *Ekspozīciju dizains*; *A'Design Award and Competition 2014-2015* sudraba godalga kategorijā *Interjera un ekspozīcijas dizains*; *iF Design Award 2015* kategorijā *Ekspozīcijas un izstādes*; *Adwards 2015* Sudraba godalga kategorijā *Print Art un Dizains*);
- Valsts pārvaldes iestāžu vienota vizuālā identitāte (2014);
- Laikmetīga dizaina izstāžu cikls *Dizaina manifestācija* (2015; ekspozīcija *Informācija* saņēmusi prestižo starptautisko dizaina balvu *Red Dot Award: Communication Design 2016* kategorijā *Telpiskā komunikācija*; *SEGD Starptautiskā Dizaina balva 2016 Honor award* un augstākā godalga *Best of Show*; *A'Design Award and Competition 2015-2016* sudraba godalga kategorijā *Interjera un ekspozīcijas dizains*);
- Raiņa un Aspazijas vasarnīca Jūrmalā – muzeja ekspozīcija (2016; Latvijas Muzeju biedrības gada balva *Zelta puteklis 2016* nominācijā *Gada ieguldījums nacionālo vērtību*

(krājuma) saglabāšanā 2016; Latvijas Televīzijas un Latvijas Radio gada balva *Kilograms kultūras 2016* kategorijā *Kultūras mantojums*);

- Raiņa un Aspazijas māja Rīgā – muzeja ekspozīcija (2016; Latvijas Muzeju biedrības gada balva *Zelta puteklis 2016* nominācijā *Gada ieguldījums nacionālo vērtību (krājuma) saglabāšanā 2016*; Latvijas Televīzijas un Latvijas Radio gada balva *Kilograms kultūras 2016* kategorijā *Kultūras mantojums*);
- Raiņa muzejs *Tadenava* – muzeja ekspozīcija (2016; SEGD Starptautiskā Dizaina balva *Merit award 2017* kategorijā *Ekspozīciju dizains*; Latvijas Muzeju biedrības gada balva *Zelta puteklis 2016* nominācijā *Gada ieguldījums nacionālo vērtību (krājuma) saglabāšanā 2016*; Latvijas Arhitektūras gada balvas 2017 finālists; Latvijas Televīzijas un Latvijas Radio gada balva *Kilograms kultūras 2016* kategorijā *Kultūras mantojums*; *Adwards 2016* zelta godalga kategorijā *Print Art un Dizains*);
- Rīgas Motormuzeja ekspozīcija (2016; Latvijas Muzeju biedrības gada balva *Zelta puteklis 2016* nominācijā *Inovācijas muzejā 2016*, *Adwards 2016* sudraba godalga kategorijā *Print Art un Dizains*);
- Rēzeknes Zaļā sinagoga – muzeja ekspozīcija (2016);
- Dizaina ekspozīcija *Latvijas iedzīvotāji Pirmajā pasaules karā* Latvijas Kara muzejā (2017; *German Design Award 2018* balva kategorijā *Labākais izstāžu dizains*);
- Latvijas Republikas Satversmes izdevums latviešu un angļu valodā (2017) un citi darbi (vairāk informācijas www.h2e.lv).

Gidons Krēmers un kamerorkestris *Kremerata Baltica*

Gidons Krēmers ir visā pasaulē atzīts vijolnieks, kura talantu ciena gan mūzikas eksperti, gan plašs publikas spektrs. Jau piekto dekādi Gidons Krēmers uzstājas lielākajās un prestižākajās pasaules koncertzālēs, muzicē kopā ar labākajiem orķestriem un izcilākajiem diriģentiem, atskaņojot visplašāko repertuāru – gan klasiku, gan 20. un 21. gadsimta mūzikas opusus, starp kuriem daudzi pasaulē atzītu komponistu darbi bijuši Gidona Krēmera pirmatskaņoti vai veltīti tieši viņam. Pēdējo 30 gadu laikā neviens cits tāda mēroga starptautiski atzīts solists nav ieguldījis tik daudz pūļu laikmetīgo komponistu darbu atskaņošanā un popularizēšanā, kā to darījis tieši Gidons Krēmers.

Gidons Krēmers ir ieskaņojis vairāk nekā 120 albumus, no kuriem daudzi guvuši atzinību un atnesuši spožajam interpretam vairākus prestižus, starptautiskus apbalvojumus, tostarp *Grammy*. Tāpat par spilgtu radošo darbību Gidons Krēmers vairākkārt saņēmis balvas un dažādus pagodinājumus gan Latvijā, gan daudzviet ārvalstīs. Starp dažiem no pazīstamākajiem var minēt *Grand prix du Disque*, *Deutscher Schallplattenpreis*, *Ernst-von-Siemens Musikpreis*, *Bundesverdienstkreuz*, *Premio dell' Accademia Musicale Chigiana*, *Triumph Prize* (2000), *Unesco Prize* (2001), Drēzdenes *Saeculum-Glashütte Original-Musikfestspielpreis* (2007), *Rolf-Schock* balvu (Stokholma, 2008), *Mūža ieguldījuma* balvu Stambulas Mūzikas festivālā (2010), *Una Vita Nella Musica-Artur Rubinstein* balvu (Venēcija, 2011).

2016.gadā Gidons Krēmers saņēma *Praemium Imperiale* balvu par mūža ieguldījumu kultūrā un mūzikā. *Praemium Imperiale* tiek uzskatīta par līdzinieku Nobela prēmijai literatūrā, jo darbojas pēc līdzīgiem principiem, aptverot arī citas kultūras jomas. Saņemot balvu, mākslinieks uzsvēra savu piederību Latvijai un, atskatoties uz paveikto, izcēla savu pirms 20 gadiem pieņemto lēmumu dibināt kamerorķestri *Kremerata Baltica*, kas devis šī reģiona mūziķiem iespēju attīstīties un apliecināt sevi starptautiski nemainīgi augstā kvalitātē. Kopā ar

G. Krēmeru *Praemium Imperiale* balvu 2016.gadā citās kategorijās ieguva slavenais amerikāņu režisors Martins Skorsēze (*Martin Scorsese*) un amerikāņu māksliniece Sindija Šērmāne (*Cindy Sherman*).

2017.gadā Gidonam Krēmeram Berlīnē pasniegts ordenis *Pour le Mérite für Wissenschaften und Künste* (par nopelniem zinātnē un mākslā), kuru 1740. gadā izveidoja karalis Frīdrihs II Lielais un kas kļuva par augstāko militāro un civilo sasniegumu apbalvojumu Prūsijā, un vēlāk tika pieņemts visā Vācijā. *Pour le Mérite* piešķir tikai un vienīgi kā atzinību par unikāliem sasniegumiem. Kopš 1923.gada ordeņa domi vada Vācijas prezidents. Ar šo ordeni apbalvotā persona tiek iecelta par ordeņa biedru mūža garumā, līdzīgi kā pasniedzot Apvienotās Karalistes Britu Impērijas ordeni. Krēmers ir pirmais vijolnieks, kurš saņēmis šo apbalvojumu visa ordeņa pastāvēšanas vēsturē. Šī notikuma rezultātā ordeņa klasifikatorā pat tikusi ieviesta īpaša sadaļa – *Geiger und Künstlerischer Leiter* (vijolnieks un mākslinieciskais vadītājs), jo sasniegumos ir novērtēts arī viņa ievērojamais darbs ar orķestri *Kremerata Baltica*.

Lai atzīmētu Gidona Krēmera 70.jubilejas gadu, pērnā gada izskaņā, 2016.gada oktobrī, prestižā mūzikas izdevniecība *Deutsche Grammophon* laida klajā ierakstu kolekciju ar 22 Gidona Krēmera izdotajiem albumiem ar paša maestro īpašu un ļoti uzmanīgi atlasītu repertuāru. 2017.gadā *Deutsche Grammophon* izdevis vēl vienu albumu – *Preghiera*, kurā ietilpst Sergeja Rahmaņinova klavieru trio Gidona Krēmera, Giedres Dirvanauskaites un Danila Trifonova izpildījumā.

Kamerorķestris *Kremerata Baltica* tika izveidots un kopā ar tā māksliniecisko vadītāju Gidonu Krēmeru savus pirmos koncertus sniedza 1997.gadā. Ilgtermiņā orientēts māksliniecisks, muzikāls un izglītojošs projekts ir veids, kā dižgars nodod savu gudrību jaunajiem mūziķiem un, nekompromitējot mākslinieciskos, ne profesionālos standartus, iedvesmo veicināt muzikālo izaugsmi Latvijā un Baltijas reģionā. 20 gadu laikā šī talantīgo mūziķu grupa ir attīstījusies par vienu no labākajiem starptautiskajiem kamerorķestriem pasaulē, un nodrošinājusi sev izcilu reputāciju uzstājoties pasaules nozīmīgākajās koncertzālēs. Orķestris, nesot Latvijas un Baltijas vārdu, koncertējis vairāk kā 50 dažādās valstīs, 600 pilsētās un apceļojis teju visu pasauli, uzstājoties Āzijā, Austrālijā, Ziemeļamerikā, Dienvidamerikā un Eiropā. Orķestris izdevis vairāk kā 25 CD ierakstus, 2002.gadā ieguvis *Grammy* balvu un *ECHO* balvu, bet 2009.gadā — *Praemium Imperiale Balvu Jaunajiem Māksliniekiem*. Orķestris vairākkārtēji uzaicināts uzstāties arī Lielbritānijas *BBC Proms*. Katru gadu Latvijā norisinās *Kremerata Baltica* festivāls, kurā Latvijas klausītāji var baudīt izcilas kvalitātes koncertprogrammas.

Kremerata Baltica ir bijis gods uzstāties kopā ar tādiem pasaulē atzītiem solistiem kā soprānu Džesiju Normenu, pianistiem Martu Argerihu, Jevgēniju Kisinu, Mihailu Pletņovu, Danilu Trifonovu, vijolniekiem Tomasu Cētmairu, Patrīciju Kopačinskaju un Vadimu Repinu, un čellistiem Mišu Maiski, Mario Brunello un Yo-Yo Ma. Starp diriģentiem pieminami Sers Saimons Ratls, Esa-Pekka Salonens, Kristofs Ešenbahs, Kents Nagano, Heincs Holligers, Vladimirs Aškanazi, Mirga Grazinyte-Tyla, Ainārs Rubiķis. Kopā ar šiem mūziķiem ir veidojies arī *Kremerata Baltica* kamerorķestris un tā neatkārtojama skaņējums.

2017.gads ir īpašs gads, jo Gidons Krēmers atzīmē savu 70.dzimšanas dienu, bet kamerorķestris *Kremerata Baltica* – 20.dzimšanas dienu. Jubilejas gads piepildīts ar 9 koncertu tūrēm, kuru laikā mākslinieki sniedz vairāk kā 40 koncertus Baltijas valstīs, Vācijā, Šveicē, Spānijā, Lielbritānijā, Francijā, Ungārijā, Itālijā, Portugālē, Čehijā, Nīderlandē, Ķīnā, Japānā un Dienvidkorejā.

Alvis Hermanis

Starptautiski pazīstamākais latviešu teātra un operas režisors un scenogrāfs **Alvis Hermanis** iestudējis vairākus plaši apspriestus un skatītāju un kritiķu atzinīgi novērtētas teātra izrādes un operu uzvedumus vadošajos Eiropas teātros un operteātros, tostarp ar labāko solistu – Plasido Domingo, Jonasa Kaufmana, Annas Netrebko, Krasimiras Stojanovas, Nīnas Stemmes, Renē Papes, Brīna Tērfela, Džeralda Finlija u.c. piedalīšanos. Alvis Hermanis iestudējis izrādes Vīnes Valsts operā, Berlīnes valsts operā, Zalcburgas festivālā, Parīzes Bastīlijas operā, Milānas *Teatro alla Scala*, Briseles *La Monnaie* teātrī; strādājis ar diriģentiem Rikardo Šaijī, Semjonu Bičkovu, Danieli Gati, Franci Velzeru-Mestu u.c.

Viens no tradīcijām bagātākajiem un prestižākajiem Eiropas opernamiem – Milānas *Teatro alla Scala* – savai 2016./2017.gada sezonas atklāšanai izvēlējās Dž. Pučīni operas *Madama Butterfly* jauneistudējumu Alvja Hermaņa režijā ar Rikardo Šaijī pie diriģenta pulsts. Tas kļuva par Alvja Hermaņa trešo iestudējumu *La Scala* teātrī, pievienojoties Dž. Verdi operai *Divi Foscāri* (ar Plasido Domingo, 2016) un B. A. Cimmermaņa *Zaldāti* pārnesei no Zalcburgas festivāla (2015).

2016.gadā Alvis Hermanis piedzīvojis atgriešanos arī Zalcburgas festivālā, iestudējot R. Štrausa operu *Danajas māla* ar diriģentu Franci Velzeru-Mestu pie pulsts. Savukārt 2017.gadā kopā ar diriģentu Semjonu Bičkovu un izcilu zvaigžņu solistu ansambli tapis R. Vāgnera operas *Parsifāls* iestudējums Vīnes Valsts operā, kas kļuva par vienu no visvairāk apspriestākajiem notikumiem operas žanrā pavasara sezonā.

Aizvadītajās sezonās Alvis Hermanis iestudējis arī H. Berlioza *Fausta pazudināšanu* Parīzes Bastīlijas operā ar Jonasa Kaufmana un Brīna Tērfela piedalīšanos (2015), Dž. Pučīni *Tosku* Berlīnes Valsts operā (2014), Dž. Verdi *Trubadūru* Zalcburgas festivālā ar Annu Netrebko un Plasido Domingo (2014), kā arī L. Janāčeka *Jenūfu* Briseles *La Monnaie* teātrī (2014).

Daudzos iestudējumos Alvis Hermanis strādājis kopā ar savu radošo komandu – kostīmu mākslinieci Kristīni Jurjāni, videomākslinieci Inetu Sipunovu un gaismu mākslinieku Gļebu Fiļštinski, ne tikai operā, bet arī dramatiskā teātra žanrā, t. sk. vienā no pēdējo gadu visgaidītākajām un pieprasītākajām izrādēm – *Brodskis/Barišņikovs* Jaunajā Rīgas teātrī, kur Josifa Brodskā dzeju lasa un izdejo Mihails Barišņikovs. Šo iestudējumu atzinīgi vērtējuši skatītāji ne tikai Latvijā, bet arī Ņujorkā, Londonā, Telavivā, Cīrihē, viesizrādēs Serbijā, Rumānijā un Vācijā, bet 2018.gadā šo sarakstu papildinās izrādes Bostonā, Čikāgā, Toronto un Venēcijā.

Alvis Hermanis daudzus gadus darbojas arī dramatiskajā teātrī vāciski runājošajās zemēs. Šveices mākslas un kultūras žurnāla *Du* veiktajā ekspertu aptaujā Alvis Hermanis atzīts par vienu no 10 ietekmīgākajām 21.gadsimta pirmās desmitgades Eiropas teātra personībām.

Kopš 1997.gada Alvis Hermanis ir Jaunā Rīgas teātra mākslinieciskais vadītājs, kur viņa režijā tapušas tādas izcilas, skatītāju iemīļotas izrādes kā *Latviešu mīlestība*, *Klusuma skaņas*, *Garā dzīve*, *Revidents*, *Soņa*, *Oblomovs*, *Divpadsmit krēsli* u.c.; viņa mākslinieciskajā vadībā teātris viesojies vairāk nekā 40 valstīs, tai skaitā prestižajos Eiropas teātra festivālos Edinburgā un Aviņonā.

Alvis Hermanis ir Eiropas balvas *New Theatre Realities*, Staņislavska balvas, Zelta maskas balvas, Zalcburgas festivāla Maksa Reinharda pildspalvas, Nestroja prēmijas un Konrāda Volfa prēmijas laureāts, bet 2016.gadā režisoram piešķirta zvaigzne Sibiu festivāla Slavas alejā Rumānijā.